

ILFA 7

zľava prof. Pavel Gregor, prof. Peter Vodrážka, PhDr. Magdaléna Fazekašová a prof. Jana Pohaníčová

#HARMINC

Obálka knihy # Harminc

Prof. Peter Vodrážka, PhDr. Magdaléna Fazekašová a prof. Jana Pohaníčová pri fotografii Michala Milana Harminca, kde sa oplatia ako deväťdesiatročný starý pán o svoj portrét, keď mal dvadsať rokov

PhDr. Magdaléna Fazekašová a prof. Jana Pohaníčová

Michal Milan Harminc spolu s Dušanom Jurkovičom a Emilom Bellušom patrí medzi prvých troch najvýznamnejších slovenských architektov 20. storočia. Architekta považujeme za jedného z najproduktívnejších aj v širšom európskom kontexte, veď za takmer šesťdesiatpäť rokov aktívnej praxe navrhoval a postavil na území bývalého Rakúsko-Uhorska a na území jeho nástupníckych štátov úctyhodných tristo architektonických diel. Jeho diela predstavujú súbor budov rôznych funkcií a veľkostí, ktoré sú súčasťou nášho architektonického dedičstva. Harmincovu architektúru môžeme nájsť okrem Slovenska aj v Maďarsku, v Srbsku, v Rumunsku, i na Ukrajine. Tá na Slovensku je stále živá funkčná a užívaná. Priestory dvorany Ministerstva kultúry SR v budove bývalej Tatrabanky, ktorá je tiež Harmincovým dielom, sa 26. februára 2019 podvečer zaplnili priaznivcami architektúry, priaznivcami kvalitných kníh a priaznivcami architekta Harminca. Návštevníci vstupovali do budovy ťažkou bránou, už na jej kľučke je stopa – architektovo meno. Nová kniha o tomto veľikánovi, ktorý prispel obrovským dielom k architektonickej kultúre svojej doby vyšla pod názvom **#Harminc**. Dvorana s fantastickým stropom, rôznymi prvkami a detailmi, ktoré

prináležia Harmincovmu umu, sa stala svedkom predstavenia novej knihy o architektovi. Autori knihy Jana Pohaníčová a Peter Vodrážka spolu s vydavateľkou Magdalénou Fazekašovou z Trio Publishing hovorili o tom ako kniha vznikala, o jej tvorbe a podpore, aj o všetkých, ktorí sa na knihe podieľali. Dnes je dôležitý šíriť poznatky o našej architektúre do sveta. Aby boli aj o živote a diele Michala Milana Harminca prístupné pre celé spektrum odborníkov k tomu preispel dôležitý krok autorov, že sa rozhodli vydať knihy dve. Súbežne so slovenskou knihou vyšla aj v renomovanom zahraničnom vydavateľstve Gasset kniha v angličtine. Kniha bola slávnostne predstavená a „pokrstená“ za asistencie pani Daniely Harmincovej, architektovej vnučky. K problematike architektonického výskumu, k Harmincovým dielam, ktoré sú už dnes pamiatkami a k osobnosti architekta Harminca prehovoril aj dekan FA STU prof. Pavel Gregor.

V roku 2019 si pripomíname 150 rokov od narodenia a 55 rokov od úmrtia Michala Milana Harminca (1869–1964). Vedecká monografia **#Harminc** mapuje život architekta Harminca a jeho dielo a je najlepším spôsobom ako vzdať hold takémuto významnému človeku. Každý, kto báda, píše a venuje sa historiografii architektúry vie, že vždy sa môžu objaviť nové fakty, nové listiny, dokumentácie, a tak aj tie najdôslednejšie prebádané životy osobností a ich dielo môžu získať nový rozmer, uhol pohľadu, iný nadhľad alebo môžu byť podané v inom kontexte. Monografia **#Harminc** mapuje život a výnimočné architektonické dielo Michala Milana Harminca, opiera sa o vedecké poznatky autorov, získané systematickou výskumnou prácou na grantových projektoch doma i v zahraničí. Pri predstavení knihy autorka Jana Pohaníčová hovorila, že nakoľko sa im aj vďaka rodine Harmincových dostali do rúk nové materiály, ich výskum sa posunul, a preto prišla na svet nová kniha.

Obdiv mladšej generácie

Prezentáciu knihy dopĺňali modely Harmincových budov, ktoré boli vytvorené študentmi FA STU pod vedením prof. Jany Pohaníčovej

Knihou sa vinie pútavý životný príbeh Michala Milana Harminca, charakteristika jednotlivých tvorivých etáp od historizmov, k moderne a funkcionalizmu spolu s reprezentatívnym typologickým výberom architektonických stavieb, ktoré vytvárajú predpoklad k obohateniu osobnostného spektra slovenskej historiografie architektúry o nové kontexty. Autori v texte prinášajú rad nových poznatkov, ktoré prispievajú k identifikácii architektonických hodnôt Harmincovho diela, a tým aj k ochrane nášho i európskeho kultúrneho dedičstva. Nesúdiť knihu podľa obalu, hovoria Angličania. Aj táto kniha v prvom rade prináša nové poznatky. Život a dielo tejto výnimočnej osobnosti v knihe ilustrujú doposiaľ nepublikované vzácne archívne dokumenty, originálne plány, dobové fotografie i aktuálne fotografie, ktoré dotvárajú plastický obraz mohutného diela nestora architektúry. Na druhej strane obal napomáha marketingu, ale pretože žijeme v dobe nekonečných vizuálnych podnetov, je tiež nezanedbateľným vkladom výrazne pôsobivé grafické a fotografické spracovanie knihy. Či je to materiál obálky, ktorý napovedá prepojenie s minulosťou (kartón pripomína dosky na spisy), plasticky vyrazený architektov podpis, alebo novodobý akcent tyrkysovej, či už ide o šitú väzbu na chrbte knihy alebo o detail hashtagu

Kľučka s uvedením mena Michala M. Harminca

Prof. Pavel Gregor gratuluje autorke.

Pomyseľný „krst“ knihy, zľava PhDr. Magdaléna Fazekašová a prof. Jana Pohaníčová a pani Daniela Harmincová

Autori s vydavateľkou, zľava prof. Jana Pohaníčová, prof. Peter Vodrážka a PhDr. Magdaléna Fazekašová

Tvorivý tím všetkých, čo pracovali na knihe, štvrtý zľava autorom grafického návrhu layoutu a obálky Mgr. Juraj Ulický, piaty je autor fotografií Matt Rybanský a za ním predstaviteľia Tlačiarňi KASICO

alebo o fotografie, každý tento prvok vytvára komplex, ktorý originálnym spôsobom dopĺňa poznatky. Tyrkysová väzba je ručne natieraná a neplní len účel farebného akcentu, ale má praktický efekt: umožňuje vyznieť veľkoformátovým fotografiám, ktoré sa dajú úplne roztvoriť, vďaka tomu poriadne pozrieť, čomu napomáha aj umiestnenie cez dve strany na spadavku. Grafický dizajn publikácie podporuje štruktúru textu v jednotlivých kapitolách. Hlavný text dopĺňajú texty kurzívou, ktoré osvetľujú dobový kontext a konkrétne dielo a históriu s ním spätých udalostí. Autorom fotografií je Matt Rybanský a autorom grafického návrhu layoutu a obálky Mgr. Juraj Ulický. Napriek nesporným vedeckým a odborným hodnotám sa táto kniha veľmi dobre a pútavo číta a môže z nej mať zážitok aj každý laik. Srdečne gratulujeme Jane Pohaníčovej a Petrovi Vodrážkovi, profesorka a profesorovi na Ústave dejín a teórie architektúry a obnovy pamiatok aj vydavateľke PhDr. Magdaléne Fazekašovej a celému tvorivému tímu za výbornú prácu, pretože túto knihu je nielen radosť držať v rukách, ale aj pôžitok ju čítať.

Prof. Peter Vodrážka ďakuje vydavateľke PhDr. Magdaléne Fazekašovej

Irena Darotjaková Foto z predstavenia knihy: Matej Kováč

Pani Daniela Harmincová, architektova vnučka

Zľava autor fotografií Matt Rybanský s partnerkou, prof. Pavel Gregor, dekan FA STU a doc. Danica Končeková, prodekanka FA STU

KRST	#Harminc	2–3
ROZHOVOR	O občianskych budovách, výučbe a výskume s Leou Rollovou	4–6
FAKULTA	Belluš OPEN 2019	7
SÚŤAŽ	Súťaž na Art Campus	8–9
FAKULTA	Stretnutie so seniormi	10–11
OZNAMY	Výber z noviniek v Knižnici FA STU	12

O OBČIANSKÝCH BUDOVÁCH, VÝUČBE A VÝSKUME

S LEOU ROLLOVOU

Občianske budovy a komplexy zaberajú významnú a veľmi širokú škálu architektúry od administratívnych, cez obchodné, športové, kultúrne, školské budovy, budovy pre služby, dopravu, verejné stravovanie, zdravotníctvo, šport a voľný čas, ako aj revitalizáciu a transformáciu starších budov na nový účel. Segment architektúry občianskych budov patrí k trvalým pilierom architektonického vzdelávania na Slovenskej technickej univerzite už od čias SVŠT. Známa je jeho väzba na mená profesorov architektov Emila Belluša a Vladimíra Karfíka, ktorí v našej architektonickej stavebnej kultúre zanechali vynikajúce diela a o okrem toho mali nezastupiteľný podiel na zakotvení a vývoji architektonického vzdelávania na Slovensku. Ústav architektúry občianskych budov sa spája so vznikom Fakulty architektúry v roku 1976 a jeho ťažiskovou náplňou je pedagogická, vedecko-výskumná a tvorivá činnosť v oblasti architektonickej tvorby občianskych budov. Nové trendy v navrhovaní občianskych budov a komplexov sú na ústave hlavnou náplňou teoretickej a výskumnej činnosti, poznatky sú následne aplikované do pedagogickej a tvorivej činnosti. Výučba architektúry sa tu ťažiskovo zameriava na navrhovanie, a teda na ateliérovú tvorbu, ktorej výsledky sú ukážkou ako študenti vedia sklbiť vedomosti získané v teoretických, technických, spoločenskovedných predmetoch a praktických zručnostiach s navrhovaním, resp. projektovaním. S ústavom je úzko prepojené Výskumné a školiace centrum bezbariérového navrhovania – CEDA (Centre of Design for All), ktoré bolo založené na Fakulte architektúry STU v júni 2007 tímom pod vedením doc. Márie Samovej. Od roku 2018 vedie ústav doc. Ing. arch. Lea Rollová, PhD., a tak sme sa jej opýtali na výučbu, na výskum a na smerovanie ústavu, ale aj na riešenie zadaní súvisiacich s aplikáciou trendov v tomto segmente architektúry.

ID: Aktuálne sa veľa hovorí o transformácii výučby na fakulte, o rozdelení na vertikálne ateliéry. Ako sa pozeráš na výučbu architektúry na fakulte, čo si myslíš, že je v súčasnom systéme dobré, čo by bolo treba v tomto smere posilniť alebo zmeniť?

LR: Ateliérová tvorba je kľúčovým predmetom na Fakulte architektúry a domnievam sa, že by bolo veľkým prínosom, keby boli teoretické predmety viac naviazané na zadanie aktuálnej ateliérovej tvorby, ktorú študent rieši v bakalárskom stupni štúdia. Často sa nám totiž stáva, že študenti prichádzajú na ateliér slabopripravení, lebo museli spracovať viaceré čiastkové úlohy z iných pred-

metov a na ateliér im neostalo dosť času. Toto prepojenie zadaní by mohlo fungovať napríklad so stavitelstvom; ak sa študenti učia navrhovať konštrukčné systémy, vertikálne komunikácie, strechy, požiarnu bezpečnosť alebo TZB, mohli by riešiť v rámci predmetu detaily, ktoré súvisia s ateliérovým zadaním. Podobne sa dá uvažovať o prepojení s inými predmetmi. Domnievam sa, že toto prepojenie by motivovalo študentov, aby venovali ateliéru viac času, zadaní by mohli byť viac prepracované a domyslené. Tiež by zrejme lepšie pochopili a zapamätali si konkrétne učivo. Možno by to bolo náročné na koordináciu, ale bolo by fajn, keby sa o tom začalo diskutovať.

Pripravovaný prechod na vertikálne ateliéry vnímam pozitívne, aj keď ešte nemám celkom konkrétnu predstavu, ako budú fungovať. Verím však, že sa v prvých rokoch tento model overí a doladí. Pre študentov je veľmi dobrou správou najmä to, že majú mať vlastný ateliér, kde budú môcť pracovať vždy, keď budú mať čas a chuť. Pre pedagógov je vznik vertikálnych ateliérov novou výzvou, súvisí nielen s organizáciou práce, ale aj s prehĺbením tímovej práce medzi kolegami, prezentáciou výsledkov a podobne. Uvažovala som aj nad tým, či by nebolo pre študentov prínosné,

keby boli vo vertikálnych ateliéroch zmiešaní pedagógovia z rôznych ústavov, aby bolo možné lepšie aplikovať praktické skúsenosti ako aj výsledky výskumu vo výučbe. V súčasnosti sa študenti venujú v ateliéroch najmä čiastkovým témam v závislosti od zamerania a odbornej orientácie svojho pedagóga. Projekty študentov sú odlišné aj vzhľadom na zameranie ústavu. Vo vertikálnom ateliéri vzniká potenciál na konzultáciu s viacerými pedagógmi súčasne, čo by študentom mohlo priniesť komplexnejší pohľad na riešenie zadania v inžinierskom stupni štúdia – okrem kvalitného urbanistického a architektonického konceptu stavby a jej estetického stvárnenia, mám na mysli najmä aplikovanie trendov udržateľnej architektúry – ekologické a ekonomické aspekty, užívateľskú kvalitu, ale aj kvalitu dispozičného a technického riešenia.

ID: Občianske budovy a komplexy zahŕňajú úplne všetko okrem trvalého bývania, priemyslu a poľnohospodárstva, a tak poskytujú naozaj rozmanité príležitosti pre kvalitné zadania ateliérov. Aké zadania v súčasnej dobe riešite? A v čom a kde v poslednom čase uspeli vaši študenti?

LR: V minulosti patrili pod Ústav občianskych budov aj stavby pre priemysel a poľnohospodárstvo, ich odluka bola dôsledkom organizačných zmien. Na našom ústave vychádzajú zadania ateliérových prác tradične z potrieb praxe. Oslvujú nás samosprávy alebo rôzne inštitúcie, aby sme im v spolupráci so študentmi pomohli hľadať ideové návrhy vybraných občianskych budov. V nedávnom období sme takto spolupracovali s Magistrátom Bratislavy, mestskou časťou Petržalka, s mestami Trenčín, Rajecské Teplice, Liptovský Mikuláš, s obcami Blatné a Bernolákovo, alebo sme riešili dostavbu Pamiatkového úradu SR v Bratislave. Naši kolegovia tiež spolupracovali s Kežmarkom a Breznom formou workshopov. Nápady študentov môžu zadávateľom pomôcť overiť potenciál lokality, možnosti koncepčného a dispozičného riešenia, alebo môžu slúžiť ako podklad pre vypracovanie investičných zámerov alebo architektonických súťaží. Rovnako zadaní diplomových prác často súvisia s požiadavkami praxe, alebo sú pripravované pre účely architektonických alebo študentských súťaží. Študenti pod vedením našich učiteľov získali mnoho medzinárodných a domácich ocenení, napríklad za posledných päť rokov získalo 12 našich študentov Lackovu cenu alebo odmenu, šiesti naši študenti úspešne reprezentovali ústav a fakultu na medzinárodných súťažiach. V tomto roku získal náš kolektív pedagógov a doktorandov pod vedením doc. Máriusa Žitňanského odmenu vo verejnej anonymnej architektonicko-urbanistickej súťaži Art Campus VŠVU v Bratislave.

V súčasnosti bol prijatý nový zákon o verejnom obstarávaní, ktorý umožňuje vysokým školám aplikovať výsledky výskumu v praxi formou priamej zákazky. Tu vidíme veľký potenciál nášho ústavu, ale aj fakulty, dotiahnuť študentské návrhy do realizačných projektov. Aj učitelia budú mať viac príležitostí realizovať projekty stavieb prostredníctvom PC ARCH. Napríklad v súčasnosti rokujeme s Bratislavským samosprávnym

krajom o možnosti spracovať architektonickú štúdiu na objekt sociálnych služieb. Verím, že aj takouto formou sa nám v budúcnosti podarí zlepšiť rozpočet ústavu.

ID: Občiansku architektúru považujeme za dôležitú, lebo tiež reflektuje stav spoločnosti. V minulosti existovali projekčné ústavy, ktoré sa orientovali na jednotlivé ruhy občianskych budov a túto architektúru aj podporoval a staval štát. Mnohé zo segmentov občianskej architektúry spadajú medzi takú architektúru, ktorú vo vyspelých krajinách stále zastrešuje štát alebo samospráva, resp. spájajú sa na nej rôzne zdroje a návrh vychádza z medzinárodných architektonických súťaží. Na mnohých prípadoch zo zahraničia vidíme, že Slovensko v tomto zmysle výrazne zaostáva. Na jednej strane spoločnosť akoby nemá celkom záujem o tento typ architektúry, ale na druhej strane je aj to, že mnohé funkcie sa spájajú v polyfunkčných celkoch, napr. obchodné centrum, kde je aj hotel aj poliklinika. Vo svete sa robia hasičské stanice, policajné stanice, správne verejné budovy, drobné administratívne, alebo nemocnice a polikliniky, sanatóriá, rehabilitačné centrá, zariadenia pre seniorov... ako je možné, že vo svete to vedia uchopiť a nakombinovávajú rôzne zdroje: verejný a európskymi fondmi a súkromným sektorom? Ako to vidíš Ty?

LR: Ako si uviedla, do skupiny občianskych budov patrí mnoho typologických druhov a tiež je pravdou, že na Slovensku sa ich stavia pomerne málo z verejných zdrojov v porovnaní s okolitými krajinami. Realizovalo sa však niekoľko stavieb z Eurofondov s určitou mierou spoluúčasti štátu či kraja pri financovaní. Prioritu majú hlavne dopravné stavby, alebo sa investovalo do výstavby a rekonštrukcii školských stavieb alebo sociálnych služieb. Tiež netreba zabúdať na realizované stavby súkromných investorov, ktoré slúžia na komerčné účely a súčasne slúžia pre verejnosť, sú to hlavne objekty pre obchod a služby, alebo polyfunkčné a administratívne objekty. Je faktom, že typické monofunkčné objekty občianskej vybavenosti, ako ich poznáme z minulosti, sa stavajú len zriedkavo. V súčasnosti je väčší dopyt po viacúčelových stavbách. Napríklad cenu CE.ZA. AR. 2018 v kategórii občianske budovy získal objekt „Mlynica“ v Bratislave z ateliéru GutGut, ktorá reprezentuje mix funkcií s komunitným charakterom – okrem loftových bytov poskytuje flexibilný priestor na prácu a pre menšie spoločenské podujatia. V kategórii obnova a prestavba zvíťazila rovnako občianska budova – Behrenssova „Nová synagoga“ v Žiline (architektonický ateliér PLURAL), ktorá po prestavbe slúži na rôzne kultúrne a spoločenské podujatia. Tiež by som rada spomenula materskú školu „Guliver“ v Banskej Štiavnici (ateliér uniformarchitects), ktorá je reprezentantom monofunkčnej občianskej budovy a získala rovnako ocenenie CE.ZA.AR v roku 2016.

Odborná aj laická verejnosť často poukazuje na nedostatok investícií do občianskej vybavenosti. V súčasnosti sa pripravuje nový zákon o výstavbe,

kde sa diskutovalo aj o tom, či by bolo vhodné ustanovenie, ktoré by zaviazalo investorov/developeperov, aby museli pri výstavbe novej obytnej štvrte investovať aj do základnej občianskej vybavenosti. Táto iniciatíva sa však stretla s odporom niektorých záujmových skupín. Pripúšťam, že to pripomína socialistické plánovanie, ale keby som si kúpila byt v odľahlejšej lokalite, privítala by som služby typu materská škola, základná škola, alebo malé zdravotné stredisko.

ID: Máš na ústave kolegov architektov, ktorí majú za sebou naozaj mnohé praktické skúsenosti. Ako sa ich vplyv a skúsenosti premietajú do výučby? Vedela by si porovnať, či ste úspešnejší (či kolegovia z praxe) ako iné ústavy, napr. pri študentských súťažiach?

LR: Na Ústave architektúry občianskych budov pôsobí osem autorizovaných architektov, ktorí majú dlhoročné skúsenosti s projektovaním a realizáciou stavieb. V tejto súvislosti by som rada spomenula najmä hostujúceho profesora Štefana Polakoviča, ktorý je držiteľom prestížnych medzinárodných ocenení a cien Slovenskej komory architektov CE.ZA.AR., profesora Vladimíra Šimkoviča, docenta Máriusa Žitňanského, alebo docenta Alexandra Schleichera, ktorí rovnako získali viaceré ocenenia v architektonických súťažiach. Docent Milan Andráš má za sebou tiež veľa realizácií. Myslím, že aj to je dôvod, prečo majú študenti záujem pracovať pod ich vedením. Avšak nerada by som bola, keby boli zatracovaní kolegovia, ktorí nie sú autorizovaní architekti, aj k nim sa študenti hlásia do ateliérov, ktorí sú rovnako úspešnými absolventmi a získavajú rôzne ocenenia, napríklad ceny prof. Karfíka, Lackovu cenu, alebo dosiahli úspechy na medzinárodných súťažiach. Myslím si, že študenti majú rôzne preferencie a to, že je učiteľ autorizovaný architekt, asi nie je hlavný dôvod ich voľby. Iste si všimajú aj prístup pedagóga k výučbe, koľko času im dokáže venovať a akú atmosféru vie vytvoriť v tíme. Nakoniec treba brať do úvahy úlohu sociálnych sietí, kde si študenti zdieľajú informácie o pedagógoch.

ID: Na druhej strane, architektúra dnes nemusí byť výsledkom tradičných princípov krásna, dobrá kvalitná architektúra je o kvalitných konceptoch a je vyjadrením doby. Možno niektorí kolegovia nezdieľajú názor, že študent musí ovládať tieto „nudné informácie“ (normy, predpisy, a pod.), ale podľa nich je dôležitejšia invencia a kreativita a najmä to, či navrhovaná architektúra pozdvihne doterajšie prostredie. Na škole predsa nebude návrh študenta ideálny ani konečný, ani sa podľa neho nebude nič realizovať. Na to, aby obstála funkčne jeho architektúra bude musieť koniec-koncom v praxi spolupracovať s ďalšími profesionami. Čo si o tom myslíš?

LR: Neviem či dokážem na túto otázku odpovedať. Tu by bola potrebná debata na tému „Čo je kvalitná architektúra? A aké atribúty musí spĺňať?“. Je fakt, že pedagógovia majú rôzny prístup k výučbe ateliérov. Niektorí preferujú

Pedagógovia Ústavu architektúry občianskych budov
Foto: Matej Kováč

kvalitné urbanistické a architektonické koncepty a estetické ideové návrhy a pritom netrvajú na prísnom dodržiavaní typológie alebo predpisov, s konštatovaním, že prax ich naučí. Niektorí pedagógovia trvajú na tom, aby pri ateliéroch študenti aplikovali všetko, čo sa v teoretických predmetoch naučili, pripúšťam, že to môže do určitej miery obmedzovať ich kreativitu. Ale poznám aj takých študentov, ktorí dokážu sklbiť všetky atribúty – kvalitný koncept, estetiku, dobré dispozičné riešenie aj technické požiadavky s premyslenými detailmi. Nechcem sa stavať do role rozhodcu, myslím si, že každý z prístupov má svoje pozitívne aj negatívne. Pokiaľ študent strieda pedagógov, môže sa od každého niečo naučiť. Problém by som videla asi len v tom, keby bol študent pod vedením rovnakého pedagóga počas celého štúdia. Ako som uviedla, ideu vertikálnych ateliérov podporujem, ale treba zväziť, či by mali študenti rotovať v rámci ateliérov, aby získavali rôzne poznatky a skúsenosti. Tiež je potrebné uviesť, že zameranie našej fakulty je technické a študenti končia s titulom inžinier architekt a preto by mali vedieť absolventi preukázať schopnosť aplikovať v praxi aj nepopulárne normy, predpisy a pod. Potom by tu mohla vzniknúť otázka, načo tie predmety učíme?

ID: Aké výskumy v súčasnej dobe riešite ako pedagógovia aj ako výskumníci?

LR: Viacerí pedagógovia ústavu sa špecializujú na niektoré vybrané oblasti architektúry alebo typologické druhy budov a programovo sledujú trendy vo svojej oblasti. Vyplýva to aj z ich výučby alebo zamerania. Na prvom stupni štúdia vyučujeme nielen typológiu, ale aj kompozíciu. Problematika občianskych budov je rozsiahla a rôznorodá, stále je potrebné niečo študovať alebo sledovať. Každý z nás je iný a máme odlišné schopnosti a preferencie. Niektorí okrem pedagogiky, venujú viac času projektovaniu stavieb, niektorí sa viac sa orientujú na riešenie grantov – výskumných, pedagogických alebo rozvojových... Všetci sa však snažíme publikovať výsledky našej práce. Na ústave máme dve výskumne odlišne zamerané skupiny. Jednou je skupina pedagógov a doktorandov okolo profesora Šimkoviča, ktorá sa venuje digitálnej architektúre. Doktorandi participujú na rôznych podujatiach a workshopoch, na ktorých prezentujú experimenty s virtuálnou realitou. Druhá skupina je zoskupená v pracovisku CEDA, ktorá sa zameriava na skúmanie užívateľskej kvality prostredia v intenciaciach metódy „Design for All“.

Akcia FIT 2 NATURAL USER INTERFACE
Mladá Boleslav, v spolupráci s Ústavom dizajnu, 2018
Foto: Roman Hajtmánek

skupín užívateľov, ale aj psychologické vplyvy prostredia na človeka. Nadobudnuté vedomosti premietame do výučby teoretických a ateliérových predmetov. Architektúru a stavebné prostredie tvoríme pre ľudí a preto by mali budúci architekti vedieť, ako naplniť požiadavky rôznych užívateľov, ako skúmať ich pocity, alebo vplyv prostredia na ich zdravie – výstižným je pojem „well-being“, ktorý sa ťažko prekladá do slovenčiny, možno pod tým rozumieť blaho, prospech alebo dobrý pocit z prostredia, ktoré nás obklopuje. Pod rôznymi užívateľmi sa myslia naozaj všetci užívatelia a nie len ľudia so zdravotným znevýhodnením. Tiež treba povedať, že od roku 2007 sa vyvíja aj samotná CEDA, jej ciele a zamerania. Cieľovou skupinou však ostáva užívateľ stavebného prostredia.

Máš pravdu, že za posledných 30 rokov sme málo pokročili. Žiaľ stále sa stavajú aj bariérové stavby napriek tomu, že v slovenskej legislatíve (stavebnej aj ľudsko-právnej) je mnoho ustanovení, ktoré by mali tomuto stavu predchádzať. To, že sa legislatíva dôsledne nedodržiava, môže mať viac dôvodov a je to na dlhšiu debatu. Skúsím to povedať čo najstručnejšie. Na jednej strane to súvisí s osobným postojom architekta/projektanta a na druhej strane je to slabá vymožiteľnosť

práva. Netreba však paušalizovať, na Slovensku sú viacerí architekti, ktorí tvoria bezbariérové stavby, väčšina však, možno aj pod tlakom investora, nepovažuje prístupnosť stavby za dôležitú. Tu by mal zasiahnuť stavebný úrad a nemal by vydať povolenie na stavbu, ktorá je bariérová, lebo nespĺňa požiadavky legislatívy. Stavať bezbariérové stavby je verejným záujmom – súvisí to s dodržiavaním ľudských práv, ale aj s ekonomikou štátu, lebo v bariérovom prostredí nedokážu mnohí ľudia so zdravotnými limitmi samostatne fungovať a aj preto sa stanú odkázanými na štátne dávky, na pomoc opatrovateľov alebo osobných asistentov.

Ako dokážu presadiť bezbariérovosť v zahraničí? Pre ilustráciu uvediem príklad z Nemecka a začnem s osobnými postojmi architekta – už od detstva prichádza do styku s ľuďmi so zdravotným postihnutím, lebo tam funguje inkluzívne vzdelávanie; získava rôzne osobné skúsenosti, ktoré formujú jeho postoje. Napríklad zistí, že jeho spolužiak / priateľ na vozíku je často rovnako inteligentný a schopný ako on a tiež chce v živote niečo dosiahnuť, teda vzdeláť sa, zamestnať sa a založiť si rodinu. Rovnako je to s nepočujúcimi a s nevidiacimi ľuďmi. Keď navrhuje stavby vie, že musí dodržiavať legislatívu, lebo mu stavebný úrad neschváli projekt a aj keby náhodou niečo bariérové postavil, určite to skončí na súde; pre súdne účely sú k dispozícii znalci na bezbariérovosť (Sachverständiger Barrierefreies Bauen). Komora architektov, ktorej pobočka sídli v každom väčšom meste poskytuje architektom bezplatné poradenské služby o bezbariérovosti, ktoré financuje nemecké ministerstvo sociálnych vecí (nie ministerstvo výstavby), lebo je to verejný záujem. Komora architektov vydáva brožúry s výkladom ustanovení o bezbariérovosti, uvádza pozitívne príklady z praxe. Dokonca každé väčšie mesto má vlastné príručky a regulatívy o prístupnosti stavieb, webové stránky s informáciami pre

Stretnutie členov EIDD Design for All Europe na Fakulte architektúry STU, 2018 Foto: Michal Kacej

odborníkov, pre verejnosť, alebo pre turistov so zdravotným postihnutím o návšteve kultúrnych podujatí alebo historických objektov. Podobne je to aj v ostatných krajinách Európy – v Rakúsku, Švajčiarsku, Veľkej Británii, Francúzsku, Španielsku, Holandsku... Paradoxne na Slovensku sú omnoho prísnejšie hygienické normy alebo požiarne-bezpečnostné predpisy ako v Nemecku a iných krajinách Európy. Netvrdím, že som za sprísňovanie noriem alebo za súdne vymáhanie a sankcionovanie, skôr by som chcela apelovať na odbornú verejnosť, aby sa touto problematikou viac zaoberala. Chápem nespokojnosť ľudí so zdravotným postihnutím so súčasným stavom, lebo ich mnoho poznám osobne.

ID: Na čom konkrétne sama participuješ a čo plánujete na ústave v najbližšej dobe?

LR: V súčasnosti sme sa pustili do veľkého národného projektu financovaného z Eurofondov, ktorý súvisí s transformáciou sociálnych služieb. Do projektu by malo byť zapojených viac ako 20 pedagógov z našej fakulty, prirodzene aj z nášho ústavu. Našou úlohou bude vzdelávanie pracovníkov sociálnych služieb a ich zriaďovateľov (samospráva, stavebné úrady) o univerzálnom navrhovaní sociálnych služieb a neskôr poskytovanie konzultácií súvisiacich s prípravou investičných projektov. Partnerský projekt bude trvať 5 rokov a počas tohto obdobia má do projektu vstúpiť 92 zariadení sociálnych služieb. CEDA tiež rozvíja spoluprácu so svojimi zahraničnými partnermi v rámci organizácie EIDD Design for All Europe, ktorá má v súčasnosti 36 členov z 19 krajín. V spolupráci s nimi sme napríklad úspešne ukončili projekt Erasmus+ (koordinátorka doc. Z. Čerešňová) a v súčasnosti sa pripravuje ďalší projekt. Tak uvidíme, ako to dopadne...

ID: Ďakujem za rozhovor.

Rozhovor pripravila a zhovorala sa Irena Dorotjaková Foto a obrázky: Archiv ÚAOB, CEDA.

Medzinárodná konferencia v Bratislave k projektu Erasmus+ UNIALL - Accessibility of Higher Education for Students with Special Needs, 2018 Foto: Michal Kacej

v duchu fair play záver štvorhry

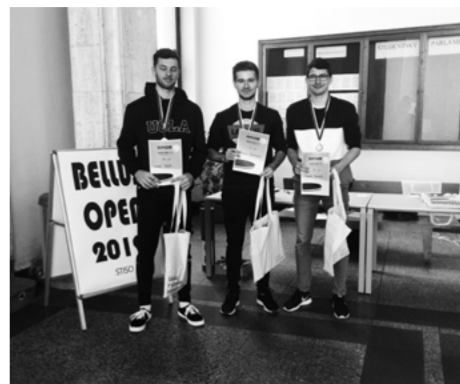
BELLUŠ OPEN 2019

V utorok 12. marca sa vo foyeri Fakulty architektúry STU v Bratislave konal 13. ročník stolnotenisového turnaja BELLUŠ OPEN 2019. Turnaj otvoril dekan fakulty prof. Ing. arch. Pavel Gregor, PhD., ktorý poprial účastníkom veľa športových zážitkov. Organizáciu a priebeh turnaja vysvetlila za organizátorov turnaja Ivona Kožehubová a Mário Pavlík. Turnaja sa zúčastnilo 23 hráčov, ktorý v každej kategórii systémom každý s každým odohrali náročné zápasy na tri víťazné sety. V najpočetnejšej kategórii študentov sa zúčastnilo osem hráčov z Fakulty architektúry a traja hráči zo Stavebnej fakulty STU. V kategórii študentiek sa zúčastnilo šesť hráčok z FA a v najsilnejšej kategórii hostí a zamestnancov sa zúčastnilo šesť hráčov. Víťazi jednotlivých kategórií:

víťazi kategória Ženy sprava 2. miesto Dáša Vafinová, 1. miesto Monika Rešetková a 3. miesto Veronika Majerová

víťazi kategória muži sprava 2. miesto Tomáš Haničák, 1. miesto Miroslav Kožuškanic a 3. miesto Jozef Šefčík

víťazi kategória zmiešaná štvorhra, zľava 3. miesto Monika Rešetková, Jozef Šefčík, 1. miesto Alžbeta Kopisová, Miloš Frčo a 2. miesto Dáša Vafinová, František Hajko,

víťazi kategória zamestnanci a hostia sprava 2. miesto František Hajko, 1. miesto Miloš Frčo, 4. miesto Juraj Furdík a 5. miesto Martin Dubný

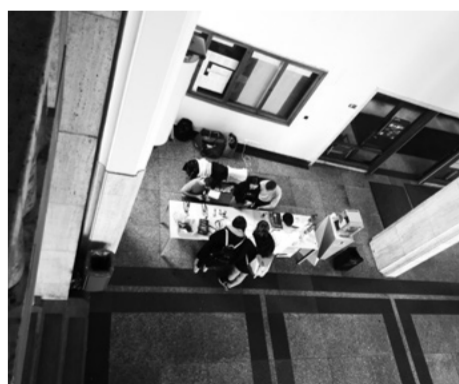

v zápale hry na štyroch stoloch

Súťažný návrh „Art Campus VŠVU v Bratislave“, 2019 - odmena Autori: Mária Zithanská, Vladimír Šimkovič, Peter Gonda, Lubica Dubeňová, Natália Filová, Peter Bučo

organizačný tím príprava vyhodnotenia a RedBull

ŠTUDENTI:
1. miesto Miroslav Kožuškanic
2. miesto Tomáš Haničák
3. miesto Jozef Šefčík

ŠTUDENTKY:
1. miesto Monika Rešetková
2. miesto Dáša Vafinová
3. miesto Veronika Majerová

ZAMESTNANCI A HOSTIA:
1. miesto Miloš Frčo
2. miesto František Hajko
3. miesto Pavel Kosnáč

ZMIEŠANÁ ŠTVORHA:
1. miesto Alžbeta Kopisová, Miloš Frčo
2. miesto Dáša Vafinová, František Hajko
3. miesto Monika Rešetková, Jozef Šefčík

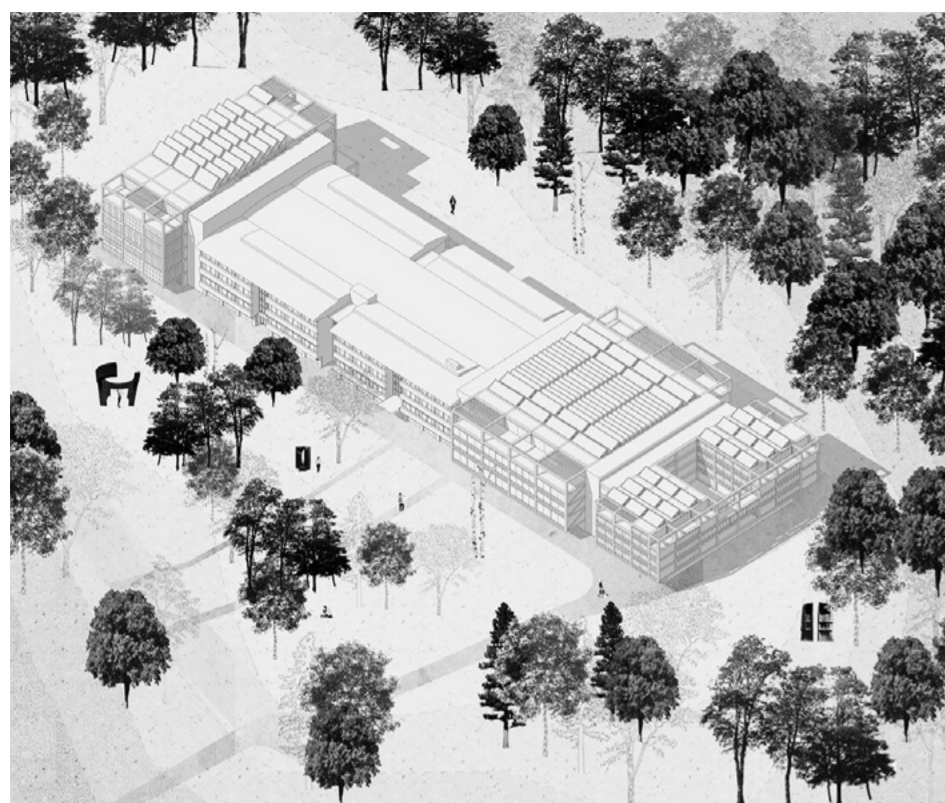
Na záver Ing. arch. Juraj Furdík, CSC., predseda VŠK FA STU poďakoval vedeniu FA STU, odborovej organizácii FA STU a firmám STISO a RedBull za spoluprácu a podporu turnaja, účastníkom za účasť a organizátorom za dôsledné zabezpečenie a priebeh stolnotenisového turnaja BELLUŠ OPEN 2019.

Juraj Furdík foto: Ivona Kožehubová, Juraj Furdík

organizačný tím príprava cien a konzultácie

SÚŤAŽ NA ART CAMPUS

1. cena SLLA, Bratislava, SR
Autori: Miriam Lišková a Michal Suló

Súťaží na architektúru verejných budov na Slovensku je ako šafran, a tak súťaž na nový Art Campus, ktorú vypísala Vysoká škola výstavby umení na jeseň 2018 vzbudila záujem a rozčírila vody architektonickej komunity. Súťažné podmienky boli overené Slovenskou komorou architektov a išlo o jednu z najzaujímavejších profesijných výziev posledného obdobia, na ktorú reagovalo 31 architektonických tímov. Súťaž bola medzinárodná, tímy z Poľska, z Čiech, z Portugalska, Rakúska a zo Španielska si skonfrontovali svoje prístupy a koncepty. Aj niekoľko kolegov z Fakulty architektúry sa zúčastnilo súťaže, medzi nimi Martin Kusý a Pavel Paňák získali 3. cenu a Vladimír Šimkovič a Mária Žitňanská získali jednu z odmien. V tíme AK Jančina spolupracoval na návrhu Jozef Bátor, v tíme SPDe Alexander Schleicher a vo viacerých tímoch boli naši absolventi alebo súčasní doktorandi. Umiestnenie novej budovy VŠVU bolo vybrať v sedemdesiatych rokoch, komplex bol navrhnutý Dušanom Kuzmom zakladateľom a dlhoročným vedúcim Katedry architektonickej tvorby VŠVU a bol čiastočne zrealizovaný, realizáciu malo na starosti IPO Školských stavieb v roku 1981. Návrh bol zrealizovaný na vrchu kopca na pomerne exponovanom mieste, ale autor navrhol

sledujúci vrstevnice dva paralelné a navzájom prepojené trakty, v ktorých prebieha výučba. Súčasťou pôvodného návrhu boli trakt športu a stravovania a samostatná aula, no od tých sa však neskôr upustilo. Spôčiatku trojpodlažný objekt mal jednoduché funkčné dispozičné riešenie. V suteréne umiestnené dielne, na zvyšných dvoch podlažiach podľa odborov ateliérov, posluchárne a kabinety. Dôraz bol kladený na lepšie svetelné a priestorové podmienky, ktoré VŠVU nevyhnutne potrebovala. Na rozvoj školy reagovala nadstavba navrhnutá Jánom M. Bahnom a Igorom Paľčom v roku 2000. Projekt nadstavby bol opäť vedený zvnútra školy – pedagógom Jánom Bahnom a absolventom VŠVU Igorom Paľčom. Podobne ako Dušan Kuzma, aj títo architekti kladli dôraz na prirodzený zdroj svetla a veľmi dobre si uvedomovali potrebu otvoreného priestoru. Bahna s Paľčom zvolili dynamické technicistické riešenie rozoberateľných galérií, ktoré sa ťahá pozdĺž celého traktu, čím sa priestor nielen znásobil, ale stal sa variabilným, a teda vyhovuje nestálosti umeleckých trendov. Exteriér nadstavby korešponduje s nižšími podlažiami a sošovkovitě zastráženie zlepšilo technický stav strechy, ale aj opticky zjemnilo a scelilo komplex. Dnes v tejto budove stáli väčšina katedier VŠVU. Od februára 2019 poznáme víťazov a odmenených z tejto súťaže návrhov na Art Campus, ktorý zahŕňa internát s jedálňou a technologický pavilón. Porota rozhodovala v nasledovnom zložení:

RIADNI ČLENOVIA POROTY
Závislí na vyhlasovateľovi:
prof. Ing. Mgr. Petr Hájek, akad. arch.
doc. Pavel Choma, akad. mal.
prof. Ing. Štefan Klein, akad. soch.
Nezávislí na vyhlasovateľovi:
univ. dipl. Ing. arch. Aljoša Dekleva,
M.Arch (Dist) AA
Mag. arch. Ernst J. Fuchs
doc. Mgr. ak. arch. Roman Brychta
prof. ak. arch. Imrich Vaško

NÁHRADNÍCI POROTY
Nezávislí na vyhlasovateľovi:
Ing. arch. Peter Jurkovič

Výstava návrhov bola otvorená v Galérii Médium od 22. februára 2019 a trvala do 17. 3. 2019. VŠVU vydala k výstave aj katalóg návrhov. Výstavu otvorila nová rektorka VŠVU Bohunka Koklesová a dosluhujúci rektor Stanislav Stankóczy. Na otvorení zaznelo, že škola sa rozvíja a pre potreby školy tretieho tisícročia už dlhšie obdobie súčas-

2. cena
Chybič-Kristof associated architects, Brno, ČR
Autori: Ondřej Chybič, Michal Krístof, Martin Krivánek, Peter Chaban

ný rozsah a funkcie priestorov nenapĺňajú, škole chýba internát a technologický park. VŠVU v júni 2019 zavŕši významné jubileum – 70 rokov od založenia školy, a tak by bolo dôstojným aktom začať proces dostavby a adaptácie školy práve v tomto roku, tým viac, že škola má na to rezervované prostriedky. Diskusia o lokalite a potrebách školy aj v rámci komunity VŠVU bola náročná a zadanie sa nerodilo jednoducho. Uvádzame prvé tri ocenenia a odmenu, ale všetky návrhy si je možné pozrieť: <https://www.archinfo.sk/sutaze/art-campus-vysokej-skoly-vytvarnych-umeni-v-bratislave-vysledky-sutaze.html>

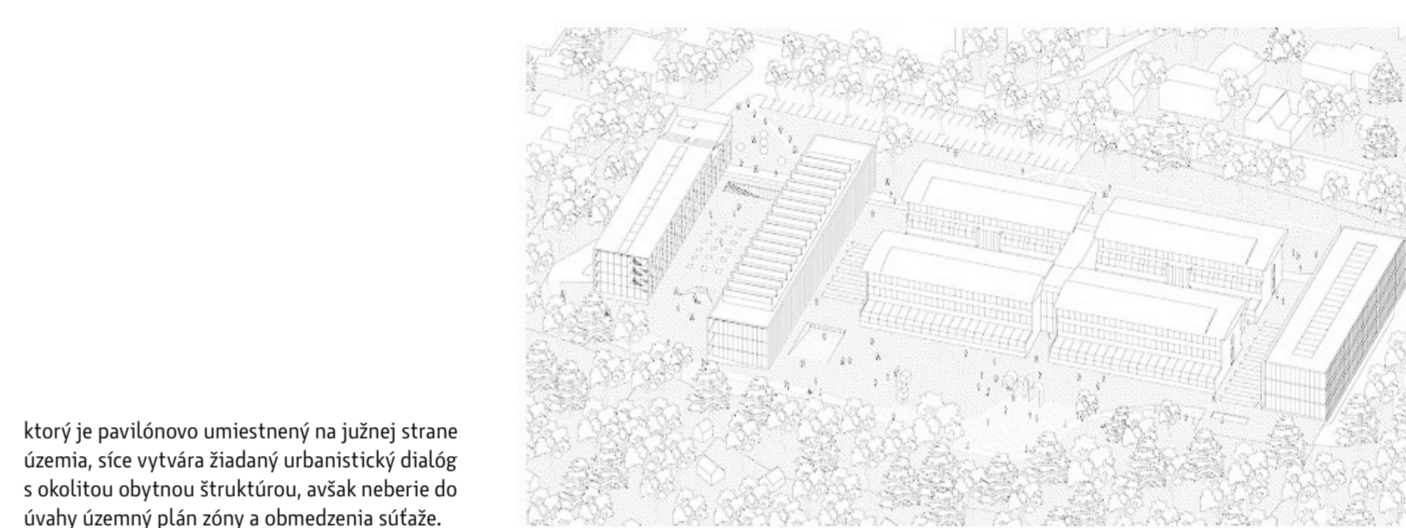
VÝSLEDKY SÚŤAŽE

1. CENA: SLLA, Bratislava, Slovenská republika
Autori súťažného návrhu: Ing. arch. Michal Suló, Ing. arch. Miriam Lišková
Spolupráca: Viktória Sabadošová, Jana Nagyová, Dominik Haviar, Lenka Baková, Boris Rusiňák, Zuzana Jančíková

Hodnotenie poroty:
Porota oceňuje jasné prevádzkové a typologické riešenie a navrhovaný systém etapizácie vrátane diferencovaného architektonického výrazu. Návrh nadväzuje na pôvodné architektonické riešenie lokality a vhodne dopĺňa nedostavané moduly školy prof. Dušana Kuzmu. Zachováva kontext s výhľadmi do okolia a nezastavaním územia za školou ponúka intenzívne využitie existujúcej atraktívnej prírodnej scenérie. V prvej fáze návrh definuje vstupný otvorený priestor medzi rozšírením existujúcej školy o technologické centrum a ubytovacie zariadenie ako otvorené námestie, ktoré sa stáva novým vstupom a verejným priestorom školy. Porota jednoznačne odporúča vyhlasovateľovi zadať projekt autorom víťazného návrhu a zároveň navrhuje, aby sa do dopracovanej štúdie zahrnulo aj zastráženie priestoru medzi existujúcimi budovami z druhej fázy projektu, čím by vznikla pasáž ako žiadaný aktívny sociálny priestor ateliérov školy s ich priamym prepojením do nového technologického centra.

2. CENA: CHYBIČ-KRISTOF ASSOCIATED ARCHITECTS, Brno, Česká republika
Autori súťažného návrhu: Ing. arch. Ondřej Chybič, Ing. arch. Michal Krístof, prof. Ing. Chybič, CSc., Ing. arch. Martin Křivánek, Ing. arch. Peter Chaban

Hodnotenie poroty:
Hmotová schéma návrhu sa zakladá na urbanistickom rastrí vychádzajúcom z geometrie existujúcej budovy prof. Dušana Kuzmu. Systém umožňuje flexibilný rozvoj celého územia kampusu počas všetkých fáz. Hlavnou kvalitou návrhu je umiestnenie doteraz neexistujúceho nového vstupu a na neho nadväzujúceho transparentného technologického centra, ktoré je priamym pokračovaním "nedokončeného" pôvodného projektu. Návrh vytvára príležitosť pre veľmi reprezentatívny hlavný vstup do kampusu VŠVU. Prepojenie medzi dielňami, existujúcou školou, pôvodnej a novej architektúry a dnešných pracovných procesov umeleckej akadémie 21. storočia je zásadným prínosom navrhovaného riešenia. Internát,

3. cena Architekti B.K.P.Š., Bratislava, SR
Autori: Martin Kusý, Pavel Paňák, Róbert Bakyta, Martin Kusý, ml.

3. cena: Architekti B.K.P.Š., Bratislava, Slovenská republika
Autori súťažného návrhu: Ing. arch. Martin Kusý, Ing. arch. Pavel Paňák, Ing. arch. Róbert Bakyta, Ing. arch. Martin Kusý ml.

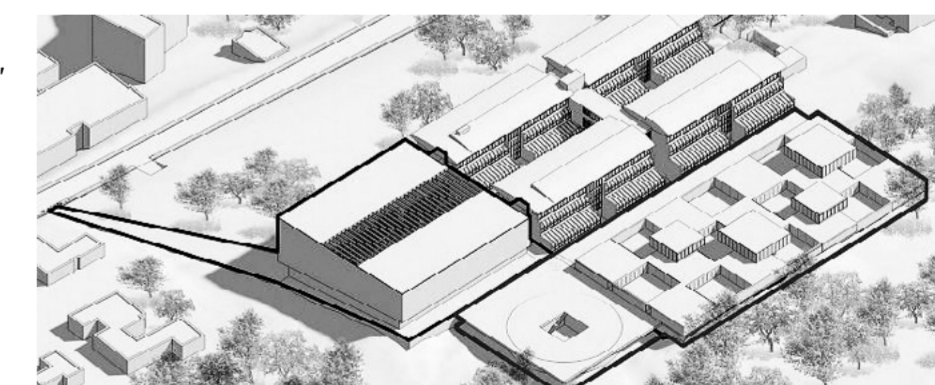
Hodnotenie poroty:
Návrh, podobne ako víťazný projekt, nadväzuje na lineárnu os zástavby prof. Dušana Kuzmu. Na mieste nedostavaných modulov rozvíja priechne lineárne hmoty technologickej časti, typologicky dobre orientovaného internátu a druhej rozvojovej etapy VŠVU. V poetických diagramoch sú demonštrované kvality riešeného územia ako topografia pozemku a výhľady do krajiny. Problematickým je etapizácia projektu, hlavne v prvej fáze projektu nepresvedčivá vnútorná cirkulačná logika kampusu s navýšenou terénnou bariérou medzi internátom a školou a bez centrálného vstupného priestoru, ako aj formálne architektonické riešenie fasád.

Odmena bez určenia poradia: Ing. arch. Mária Žitňanská, Ing. arch. Vladimír Šimkovič, Bratislava, Slovenská republika
Autori súťažného návrhu: Ing. arch. Peter Gonda, Ing. arch. Lubica Dubeňová, Ing. arch. Natália Filová, Bc. Peter Bučo

Hodnotenie poroty:
Návrh rieši horizontálnu štruktúru v severnej časti pozemku, kde technologické centrum nadväzuje na existujúce dielne a dvojposchodový šachovnicový raster ubytovacích blokov a átrí, ktoré svojou hmotou nahrádzajú objem súčasného terénu pozemku so zachovaním existujúcich severných výhľadov. Nevýhodou riešenia je enormné množstvo zemných prác a dotyk so susediacimi pozemkami, ako aj nepresvedčivá druhá etapa výstavby. Okolo súťaže sa spustila verejná diskusia a súťaž bude musieť ustáť situáciu vo veci sťažnosti jedného z účastníkov, ktorý podal podnet na Úrad pre verejnú obstarávanie. Nasledujúce obdobie ukáže ako sa celé dianie vykrystalizuje a ako sa s touto súťažou vyrovná architektonická obec aj VŠVU.

Irena Dorotjaková
zdroj dokumentácie: <https://www.archinfo.sk/sutaze/art-campus-vysokej-skoly-vytvarnych-umeni-v-bratislave-vysledky-sutaze.html>

Odmena pre tím z ÚAOB FA STU (jedna zo štyroch)
Autori: Mária Žitňanská, Vladimír Šimkovič,
Peter Gonda, Lubica Dubeňová, Natália Filová, Peter Bučo

1
2

STRETNUTIE SO SENIORMI

9
10 11

12

3
4 5

Fakulta architektúry STU za pomoci odborovej organizácie zastúpenej arch. Pavlom Nahálkom a doc. Nadeždou Hraškovou zorganizovala aj tento rok februárové posedenie s bývalými pedagógmi a zamestnancami fakulty. Stretnutie otvoril dekan FA STU prof. Pavel Gregor, ktorý všetkých srdečne privítal, v krátkosti porozprával o plánoch fakulty a predstavil členov nového vedenia fakulty arch. Jána Legényho prodekana pre vedu a výskum a Ing. Michala Brašňa, prodekana pre strategické projekty, PR a sociálnu oblasť. Prof. Gregor zaspomínal na staré časy aj ako ho pred vyše štyridsiatimi rokmi na študijnom oddelení zapisovala pani Mária Majzlíková. Predstavil tiež doc. Naďku Hraškovú, ktorá je nepísanou prodekanou pre zábavu. Aj predseda odborovej organizácie arch. Pavel Nahálka bývalých kolegov privítal, na ich zdravie pozdvihol pohár vína a zaželal všetkým príjemné posedenie.

Hoci naši bývalí kolegovia sa dnes väčšinou nachádzajú už mimo aktívneho profesionálneho života, nechýba im vitalita, ale ani záujem o život. Stretnutie našich seniorov sa nieslo v optimistickom náboji a dalo opäť priestor na rozhovory a spomienky, ale aj možnosť na plánovanie spoločných aktivít ako sú výstavy, výlety, cvičenie. Ľudia môžu pocíťovať pri predstave odchodu do dôchodku nevoľu až hrôzu, no každého z nás to raz čaká. Radosť na stretnutí s našimi bývalými kolegami presvedčila každého, že perspektíva života bez každodenného rituálu chodenia do zamestnania nemusí byť nič tristné a nie je ani „koncom života“. Milé stretnutie naplnilo všetkých pozitívnu energiou a nádejou, že v novej životnej etape na každého z nás môžu čakať príjemné veci. Predsa len je to etapa, ktorej sa aktivita ani práca nevyhýba, len majú iný rytmus, iný charakter, iný dopad a iný zmysel. Niekomu prospieva záhradka, niekomu vnúťatá, niekto rád cestuje, iný vášnivo „turistikuje“, niekto ešte čosi navrhuje, niekto sa vrátil ku kresleniu, na ktoré si nevedel nájsť čas. Naším seniorom všetci teda prajeme veľa zdravia, šťastia, energiu na nové veci, prajeme im krásne časy a nech sa tu znova stretneme o rok. Milé momenty z atmosféry na stretnutí približia nasledujúce fotografie.

text a foto Irena Dorotjaková

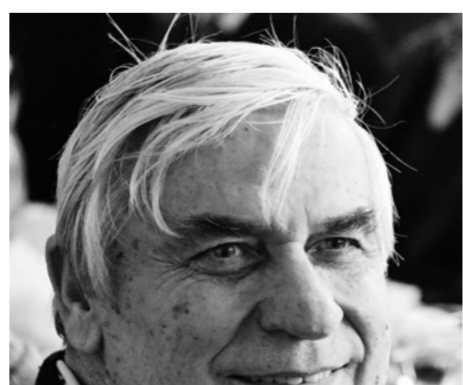
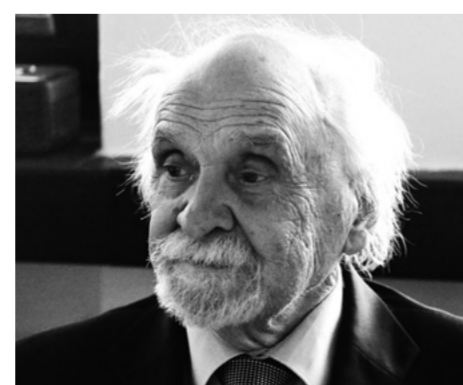
14
15 16

10

6 7
8

13

31

34

36

17
20

25
28 29

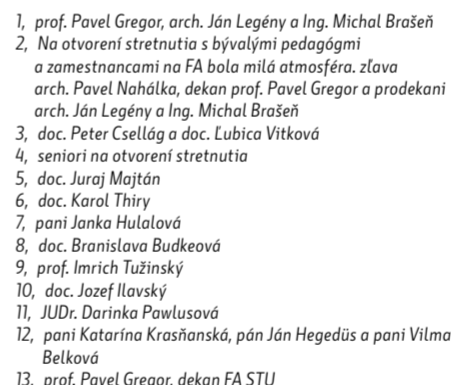
23

26

30

1, prof. Pavel Gregor, arch. Ján Legény a Ing. Michal Brašň
2, Na otvorení stretnutia s bývalými pedagógmi a zamestnancami na FA bola milá atmosféra. zľava arch. Pavel Nahálka, dekan prof. Pavel Gregor a prodekani arch. Ján Legény a Ing. Michal Brašň
3, doc. Peter Csellág a doc. Lubica Vitková
4, seniori na otvorení stretnutia
5, doc. Juraj Majtán
6, doc. Karol Thiry
7, pani Janka Hulalová
8, doc. Branislava Budkeová
9, prof. Imrich Tužinský
10, doc. Jozef Ilavský
11, JUDr. Darinka Paulusová
12, pani Katarína Krasňanská, pán Ján Hegedús a pani Vilma Belková
13, prof. Pavel Gregor, dekan FA STU
14, prof. Janka Krivošová a PhDr. Danica Brečková
15, akad. soch. Alexander Vika
16, doc. Dušan Sokol
17, arch. Ján Komárka, prof. Bohuš Kováč a doc. Dušan Králik
18, prof. Bohumil Kováč a pani Vendulka Tomečková
19, arch. Vladko Bahna a doc. Lubomír Horník
20, pani Valéria Tímová
21, pania Oľinka Dullová
22, doc. Eva Kadavá
23, arch. Pavel Nahálka
24, pán Ján Husár
25, pani Mária Majzlíková
26, doc. Dušan Králik
27, pani Alžbeta Garajová
28, doc. Elenka Lukáčová
29, doc. Nadežda Hrašková
30, pani Alenka Kráľovičová a doc. Branislav Samara
31, pani Vendulka Tomečková a PaDr. Lívia Petránka
32, Ing. František Závadný
33, prof. Imrich Tužinský, prof. Lumír Lýsek a doc. Marián Malovaný
34, prof. Peter Gál a doc. Branislav Samara
35, doc. Ernest Nagy
36, Ing. Pavol Lichard
37, arch. Juraj Furdík
38, príjemné rozhovory pri občerstvení

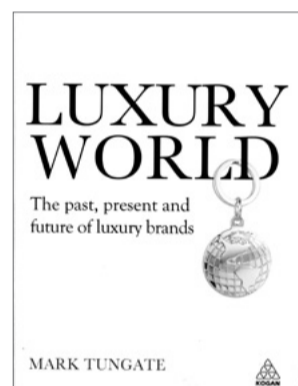
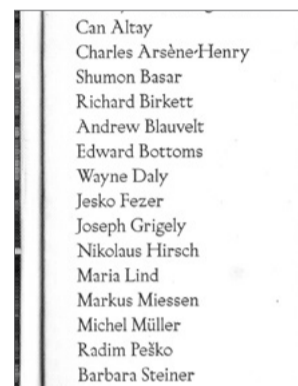
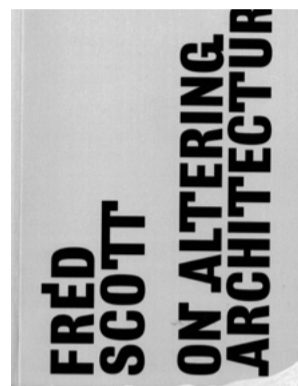
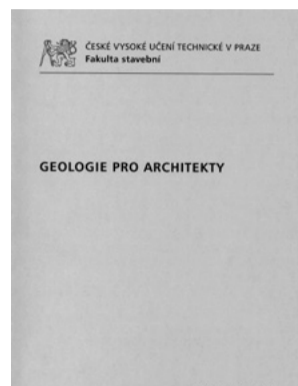
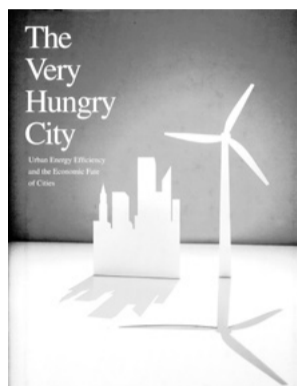
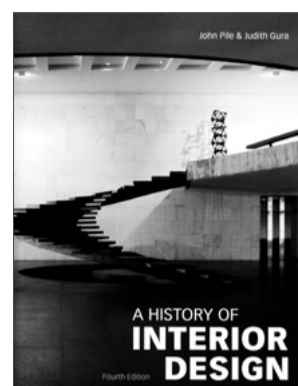
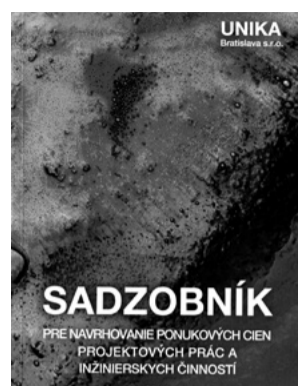
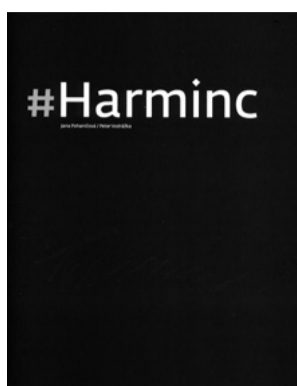
32 33

35

37

38

VÝBER Z NOVINIEK V KNIŽNICI FA STU:

- POHANIČOVÁ, J. – VODRÁŽKA, P.: #Harminc. Gasset, Praha: 2018
- BROGVÁNYIOVÁ, E.: Sadzobník pre navrhovanie ponukových cien projektových prác a inžinierskych činností 2019: Novela 2019. UNIKA, Bratislava: 2019
- FRKAL, L.: Domy chráněné zemí. Computer Press, Brno: 2009
- PILE, J. – GURA, J.: A History of Interior Design. Laurence King Publishing, Londýn: 2013
- TROY, A.: The Very Hungry City: Urban Energy Efficiency and the Economic Fate of Cities. New Haven and London: Yale University Press, New Haven and London: 2012
- TOURKOVÁ, J.: Geologie pro architekty. Česká technika - nakladatelství ČVUT, Praha: 2012
- SCOTT, F.: On Altering Architecture. Routledge, Oxon: 2008
- KYES, Z. – STEINER, B. (eds.): Zak Kyes Working With...: Can Altay, Charles Arsène-Henry, Shumon Basar, Richard Birkett, Andrew Blauvelt, Edward Bottoms, Wayne Daly, Jesko Fezer, Joseph Grigely, Nikolaus Hirsch, Maria Lind, Markus Miessen, Michel Müller, Radim Peško, Barbara Steiner. Sternberg Press, Berlin: 2012
- TUNGATE, M.: Luxury World: The past, present and future of luxury brands. Kogan Page, Philadelphia: 2009

INFORMAČNÉ LISTY FA STU BRATISLAVA

ročník 26, 2018/2019, #7 marec

Prvý raz vyšlo ako Informačný bulletin v marci 1992.

VYDÁVA: FA STU, Námestie slobody č. 19, 812 45 Bratislava

ŠÉFREDAKTORKA: Ing. arch. Irena Dorotjaková

KONTAKT: 0918 665 026, 02 / 57276178

E-MAIL: dorotjakova@fa.stuba.sk

DIZAJN/LAYOUT: Lenka Hámošová, MDes.

FOTOGRAFIE: Mgr. art. Matej Kováč,

Ing. arch. Irena Dorotjaková, archív FA STU

ISSN 1337-2475

REGISTRÁCIA MK: EV 2962/09

Za obsah dodaného príspevku zodpovedá autor.

SLOVENSKÁ TECHNICKÁ
UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA ARCHITEKTÚRY